

Harde vredesvoorwaarden voor Duitsland

Het is een hardnekkige mythe dat Duitsland na de Eerste Wereldoorlog via het "Diktat" van Versailles bijzonder harde vredesvoorwaarden opgelegd kreeg, zo hard dat ze zelfs verantwoordelijk zouden zijn voor de Tweede Wereldoorlog... Het verdrag van Versailles, waarmee de geallieerden in 1919 vrede met Duitsland sloten, was hard maar niet onredelijk, zeker niet vergeleken met de vrede van Brest-Litovsk, die Duitsland het jaar daarvoor aan Rusland had opgedrongen.

Volgens dat verdrag moest Duitsland een aantal gebieden afstaan, maar dat waren vooral streken waar ook niet-Duitse bevolkingsgroepen leefden. Het Duitse Rijk werd niet in afzonderlijke staten opgedeeld, zoals de Fransen, die een Duitse revanche vreesden, graag gewild zouden hebben.

Het moest wel fors ontwapenen: een zeer beperkt leger, geen dienstplicht, geen vliegtuigen, tanks of onderzeeërs. Tegenover die ontwapening stond de vrome intentie dat de andere landen in de toekomst ook hun bewapening zouden verminderen...

Veel meer ophef maakten de herstelbetalingen, waarvan gezegd werd dat ze armoede en ellende voor de Duitse bevolking brachten. Herstelbetalingen waren in vorige oorlogen schering en inslag geweest: de verliezer moest opdraaien voor de kosten van de oorlog. Dat was in 1919 niet het geval.

Duitsland moest niet opdraaien voor de oorlogskosten van anderen, het moest alleen de schade betalen die ze aan de andere landen had toegebracht. Die schade (verwoeste steden, fabrieken, wegen...) was dan ook zeer groot, vooral in Frankrijk en België, terwijl Duitsland zelf tijdens de oorlog weinig schade had geleden.

Het bedrag dat uiteindelijk werd aangerekend - 132 miljard goudmark - leek enorm, maar Frankrijk alleen had al een veelvoud van die vergoeding geëist. Duitsland moest dit bedrag in jaarlijkse schijven betalen, in de mate van het mogelijke. Men voorzag afbetalingen over een termijn van tientallen jaren. Het verschuldigde bedrag werd in de daaropvolgende jaren sterk verminderd.

Vaak is gezegd dat de herstelbetalingen verantwoordelijk waren voor de zware economische problemen waarin Duitsland na de oorlog verwickeld geraakte, een bewering die volgens de huidige inzichten niet klopt. De Duitse politici gaven "Versailles" maar al te graag de schuld voor wat er misliep in hun land.

Het is waar dat de economische crisis die in 1929 uitbrak, Duitsland extra trof. Maar vanwege die crisis werden de herstelbetalingen in 1933 stopgezet. Duitsland had op dat moment nog geen vijfde van het oorspronkelijk verschuldigde bedrag betaald.

De meest omstreden bepaling van het verdrag van Versailles was artikel 23 waarin Duitsland erkende schuldig te zijn aan de oorlog. Die "schuld" was meer bedoeld als een soort aansprakelijkheid, om Duitsland te dwingen de schade te betalen. Maar de Duitsers zagen het als een vernedering en hebben tevergeefs geprobeerd om die "schuldclausule" uit het vredesverdrag te weren. Mede daardoor bleef onder historici discussie over wie er nu eigenlijk schuld had. Een discussie die nog altijd niet voorbij is.

Bron: Deredactie.be